gemeente Weststellingwerf

Raadsvoorstel

ALGEMENE GEGEVENS	
Agendapunt	
Registratienummer	009874703
Documentnummer	0098280093
Portefeuillehouder	Rikkers, Mariska
Griffier	0561-691**220**
BIJLAGEN	
Aantal bijlagen	3
Begrotingswijziging	☒ nee ☐ ja
Stukken ter inzage	

ONDERWERP

Grondstoffenbeleid gemeente Weststellingwerf.

REDEN VOORSTEL

☒Kaderstellen
☐ Controleren
☐ Budget autoriseren
☐ Consulteren
☐

B&W STELT DE RAAD VOOR OM

1. De strategienota grondstoffenbeleid Weststellingwerf 2021 vast te stellen;

2. A. Te besluiten om diftar in te voeren en
   B. Daarbij te kiezen voor diftar op basis van aanbiedfrequentie (volume);

3. De uitwerking van het flankerend beleid in het najaar van 2021 te behandelen in een werkvergadering evenals de aangepaste tariefstelling als gevolg van de invoering van diftar -o.a. bedrag per aansluiting- voor de afvalstoffenheffing;

4. In 2024 het beleid te evalueren en mee te nemen bij de besluitvorming of 'overstappen op diftar op gewicht' wenselijk en of noodzakelijk is.

BIJLAGEN (worden meegezonden)
1. Strategienota grondstoffenbeleid 2021 (doc.nr.: 0098281865)
2. Presentatie grondstoffenbeleid 11 maart 2021 (doc.nr.: 0098299493)
3. Persbericht (doc. nr.: 0098305686)

gemeente
Weststellingwerf

Aan de gemeenteraad

INLEIDING
Met het vaststellen van de startnotitie voor het nieuwe Gemeentelijke Afvalstoffenplan en het aannemen van een motie hierover op 20 juni 2019 (raadsbesluit 2019-001326/r) heeft de raad de kaders en de doelstellingen aangegeven voor het toekomstige afval- en grondstoffenbeleid. Dit is nu uitgewerkt in de strategienota grondstoffenbeleid Weststellingwerf 2021. In deze nota is de koers voor de komende jaren uitgezet met de ambitie, uitgangspunten en afvalvisie. Daarbij zijn ook een pakket maatregelen en varianten ten aanzien van de afvalinzameling uitgewerkt die bijdragen aan het halen van de VANG doelstellingen.
De VANG doelstellingen zijn het terugbrengen van de hoeveelheid te verbranden huishoudelijk restafval naar 100 kg/inw in 2020 en 30 kg/inw in 2025 met 75% afvalscheiding. De strategienota grondstoffenbeleid Weststellingwerf 2021 wordt u ter vaststelling aangeboden.

In de nota worden maatregelen uitgewerkt, die ons helpen om de vangdoelstelling te doen realiseren. De maatregelen die in deze nota zijn opgenomen, zullen worden uitgewerkt en later in dit jaar in een uitvoeringsnotitie aan u worden aangeboden ter vaststelling voor zover het gaat over zaken waar uw raad over gaat. Belangrijkste constatering in het rapport is dat zonder een vorm van diftar we de vangdoelstelling niet zullen halen. Een financiële prikkel (de vervuiler betaald) is noodzakelijk en in de nota wordt ook verwezen naar gemeenten die daar ook al goede resultaten mee hebben behaald. Wij achten het daarom ook gewenst om nu te kiezen voor diftar. We sluiten ons wat dat betreft ook aan bij het advies in dit rapport en we stellen u voor ook dit besluit te nemen.

We beseffen dat invoering van Diftar enige kosten met zich mee brengt en dat ook inwoners worden geconfronteerd met hogere lasten als zij (te) veel restafval aanbieden. Daartegenover staat dat de kosten voor het verwerken van restafval de laatste jaren enorm zijn gestegen en dat de we voorzien dat het rijk deze stroom van afval nog wel zwaarder zal gaan belasten. Dit zal tot gevolg hebben dat niets doen zal leiden tot hogere kosten voor onze inwoners.

Omdat het aanbod restafval stabiel hoog blijft, (202 kg/inw ter verbranding in 2019) blijven de VANG doelstellingen buiten bereik. Een nieuwe afvalstrategie die stuurt op een trendbreuk is nodig om de hoeveelheid restafval terug te dringen. Een systematiek die zorgt voor meer afvalscheiding en een lagere hoeveelheid restafval voorziet in een behoefte. Het restafval dat naar de afvalverbrander gaat wordt belast met verbrandingsbelasting. De verbrandingsbelasting is de afgelopen jaren fors toegenomen en een mogelijk verdere verhoging van de verbrandingsbelasting is niet uit te sluiten.

Van diftar, weten we inmiddels dat deze vorm van inzameling het meest effectief is. De resultaten van de gemeente Heerenveen, Opsterland en Ooststellingwerf laten zien dat er beduidend minder afval in de grijze container (sortibak) wordt aangeboden. Inwoners door een financiële prikkel verleiden tot betere afvalscheiding werkt goed. De twee meest toegepaste vormen van diftar zijn lediging van de restafvalcontainer op basis van aanbiedingsfrequentie en lediging op basis van gewicht. De hoogte van het tarief bestaat uit een vast bedrag en een variabel bedrag. De hoogte van het variabel bedrag is afhankelijk van hoe vaak de restafvalcontainer wordt aangeboden of hoeveel kilo's zijn aangeboden.

In opdracht van het college heeft bureau CyclusManagement een strategienota grondstoffenbeleid voor de gemeente Weststellingwerf uitgewerkt. De nota beschrijft de totale kolom huishoudelijk afval waarbij afval onderdeel is van duurzaamheid en geeft inzicht in de financiële gevolgen van verschillende diftar varianten. In uw werkvergadering van 11 maart 2021, is de strategienota grondstoffenbeleid gepresenteerd en zijn de keuzes voor nieuw grondstoffenbeleid doorgenomen en toegelicht.

Maatregelenpakket
Om de VANG doelstellingen te halen zijn voor Weststellingwerf de volgende (combinaties van) strategieën mogelijk:

A: huidige strategie intensiveren
Binnen de huidige beleidskaders liggen er nog mogelijkheden om afvalscheiding te verbeteren. Het gaat om relatief eenvoudige en goedkope maatregelen waarvoor geen wezenlijke belemmering speelt. Hiermee komt er echter nog geen wezenlijke trendbreuk om de hoge scheidingsdoelstellingen te halen.
Voorbeelden van dergelijke maatregelen zijn:
- promotiecampagne afvalscheiding;

- scholenproject afvalscheiding;
- campagne gft-scheiding - controle / handhaving gft in restafvalcontainers;
- verbeteren inzameling papier aan huis;
- aanpak gratis meeliftend bedrijfsafval;
- aanpak grootaanbieders afvalbrengstation;
- toeslag afvalstoffenheffing voor een extra container.

B. keuze maken uit de volgende drie diftar varianten:

B1. diftar op aanbiedingsfrequentie met bestaande containers
- geen hoge investering nodig (vooralsnog)
- iets lagere jaarkosten
- redelijke hoge verlaging afval uit de grijze sortibak (prognose - 80kg/inw)

of

B2. diftar op gewicht met nieuwe Diamond-containers
- flinke investering in containers en aanpassing voertuigen
- marginaal hogere jaarkosten
- meeste verlaging van afval uit de grijze sortibak (prognose -115 kg/inw)

of

B3 diftar op gewicht in 2026 invoeren; eerst diftar op aanbiedfrequentie
- diftar op aanbiedingsfrequentie met de huidige containers kan relatief snel. Een ingangsdatum tussen 1 januari 2022 (met een uitloop naar 1 april 2022) is haalbaar;
- na evaluatie van de effecten van diftar op aanbiedingsfrequentie, gelijk met de reguliere vervanging van de inzamelvoertuigen in 2026 overstappen op nieuwe Diamond-containers in combinatie met diftar op gewicht.

In de bijgevoegde strategienota grondstoffenbeleid Weststellingwerf 2021 hoofdstuk 3, zijn de diftarkeuzes uitgewerkt.

Het college stelt de raad voor om de strategienota grondstoffenbeleid Weststellingwerf 2021, maatregelenpakket A in combinatie met diftar variant B1 vast te stellen.

ARGUMENTEN

1. Beleid

De nieuwe strategienota grondstoffenbeleid dient als leidraad voor het afvalbeheer in de gemeente Weststellingwerf voor de komende jaren. In de nota is vastgelegd welke beleidsambities de gemeente Weststellingwerf wil behalen en welke organisatie hiervoor nodig is.

2. Collegeprogramma 2018-2022

In het collegeprogramma 2018-2022 is onder opgave 35 ‘Werken aan een duurzaam Weststellingwerf’ onder pijler 2 ‘circulaire economie’ het realiseren van de VANG doelstellingen en het herijken van het gemeentelijk afvalstoffenplan opgenomen.

3. Combinatie van bron- en nascheiding

De Friese gemeenten hebben al jaren gekozen om het PMD via nascheiding in te zamelen. Daarvoor heeft ons verwerkingsbedrijf Omrin een moderne nascheidingsfabriek gebouwd, waarin ook luiers worden nagescheiden. Deze nascheidingsfabriek functioneert goed en bovendien zijn er nog langlopende verplichtingen. Aanvullend wordt voor de andere grondstoffen (die niet goed via nascheiding kunnen worden ingezameld) ingezet op bronscheiding.

4. Vervuiler betaalt

Diftar staat voor gedifferentieerd tarief. Inwoners betalen voor de hoeveelheid afval die ze aanbieden. Dit past binnen de ‘de vervuiler betaalt’ gedachte. Wie goed zijn afval scheidt betaalt minder afvalstoffenheffing, wie minder goed afval scheidt betaalt meer. Diftar is zo een financiële prikkel voor betere scheiding en preventie. Een registratiesysteem legt per huishouden vast hoe vaak, of hoeveel restafval wordt aangeboden en op basis hiervan wordt een afrekening gemaakt.

5. Kosten

Het systeem zorgt voor meer afvalscheiding en een lagere hoeveelheid restafval wat uiteindelijk in de afvalverbrander komt. Het restafval dat naar de afvalverbrander gaat wordt belast met een verbrandingsbelasting. De verbrandingsbelasting is de afgelopen jaren fors toegenomen en verdere

verhoging is niet uit te sluiten. De lagere verwerkingskosten zorgen naar verwachting voor lagere beheerkosten van het afval.

6. Bewustwording
Diftar geeft een financiële prikkel om te komen tot een betere afvalscheiding bij huishoudens en is ook bedoeld om bewustwording bij de inwoners te creëren op het gebied van afvalscheiding en in het verlengde daarvan het milieu.

7. Monitoring en evaluatie
We zijn natuurlijk benieuwd wat straks de resultaten van de transformatie naar diftar op aanbiedingsfrequentie zijn. Direct na invoering van diftar gaan we daarom nauwgezet de resultaten volgen en willen we de resultaten ook evalueren. De evaluatieresultaten gebruiken we om de uitvoering te verbeteren en worden in 2024 aan de raad voorgelegd en meegewogen bij de besluitvorming of diftar op aanbiedfrequentie voldoende resultaat oplevert, of dat 'overstappen op diftar op gewicht' nodig is.

KANTTEKENINGEN
1. Draagvlak
Overal waar diftar op de agenda staat ontstaat discussie tussen voor- en tegenstanders.
De inwoner ervaart de invoering van diftar waarschijnlijk niet als service maar als een dwingende maatregel. De gemeente zal daarom moeten zorgen voor een goede werking van het systeem en duidelijke uitleg. Tevens zal er voldoende aandacht moeten zijn voor maatregelen om zwerfafval tegen te gaan en maatwerk te bieden aan mensen die onevenredig zwaar belast worden door de gevolgen van de invoering van diftar. Hierbij kan gebruik worden gemaakt van de ervaringen in de (buur)gemeenten Heerenveen, Ooststellingwerf en Opsterland.

2. Techniek
De inzamelmethodiek is afhankelijk van techniek en daardoor minder bedrijfszeker en robuust dan de huidige manier van inzamelen. De kans bestaat dat binnen de nieuwe technische aspecten zoals registratiesystemen op de vuilnisauto's, softwarekoppelingen en applicaties, containerbeheer en dataverwerking storingen ontstaan. Bovenstaande risico's kunnen worden verminderd met afspraken in contracten en samenwerking met partijen die hier ervaring mee hebben.

3. Dumpingen
Het risico bestaat dat, zeker bij de start van diftar, er meer afvaldumpingen ten opzichte van de huidige situatie plaatsvinden. Uit landelijke ervaring en ervaringen bij de buurgemeenten met diftar blijkt dat problemen met deze dumpingen met goed ondersteunend beleid (voorlichting, controle, handhaving en opruimen) kunnen worden beperkt.

4. Verontreiniging andere stromen
Diftar heeft een kwantitatieve focus waarbij de huishoudens betalen voor de hoeveelheid restafval. Dit kan resulteren in ontwijkgedrag waarbij inwoners hun restafval deponeren in de gratis textielcontainers, in het gft of bij het oud papier. Hierdoor raken deze stromen verontreinigd en neemt de kwaliteit af.

5. Capaciteit
De introductie van diftar vraagt aanvullende inzet van de ambtelijke organisatie ten aanzien van communicatie, regie, handhaving en uitvoering.

6. Risico op onvoorziene kosten
De doorrekeningen in de strategienota zijn gebaseerd op het prijspeil 2020 en de tot nu toe bekende marktontwikkelingen. Prijsontwikkelingen in de komende jaren zijn nog niet bekend en zitten er dus niet in. Dit betreft niet alleen reguliere prijsindexeringen, maar ook mogelijke extra prijsstijgingen voor de investeringen in voertuigen en containers (die voor 2025 moeten worden aanbesteed) en mogelijke kostenstijgingen vanwege ontwikkelingen op de afvalmarkt (denk aan hogere verwerkingstarieven en lagere PMD-vergoedingen).

AANPAK/UITVOERING
Na besluitvorming door de raad zal uitvoering worden gegeven aan het maatregelenpakket A (intensiveren huidige afvalstrategie) in combinatie met B1 (invoeren diftar op aanbiedingsfrequentie) zoals uitgewerkt in de strategienota grondstoffenbeleid Weststellingwerf 2021.

COMMUNICATIE
Na vaststelling door de raad zal een persbericht worden verzonden, en met de afdeling communicatie een communicatiecampagne worden opgesteld. De strategienota grondstoffenbeleid Weststellingwerf 2021 zal tevens via de website van de gemeente in te zien zijn.

DUURZAAMHEID

Door vaststelling van de strategienota grondstoffenbeleid Weststellingwerf 2021, maatregelenpakket A in combinatie met B1 wordt een flinke stap gemaakt richting de VANG doelstellingen. De invoering van diftar levert een belangrijke bijdrage aan de toename van de gescheiden inzameling en de afname van het aanbod restafval. Door het pakket maatregelen daalt het aanbod restafval richting het niveau van de landelijke doelstellingen van 100 kilo te verbranden afval per inwoner per jaar.

KOSTEN, OPBRENGSTEN EN DEKKING

Invoering van diftar kost geld. De structurele extra kosten voor het nieuwe grondstoffenbeleid (beheerkosten, flankerend beleid, rente en afschrijving) kunnen naar verwachting worden gedekt uit de besparing op de verwerkingskosten (minder duur restafval, meer goedkopere grondstoffen).
Bijlage 4 van de strategienota beschrijft de financiële doorrekening van de diftarvarianten.
De investeringskosten bij invoering van diftar op basis van aanbiedfrequentie met de huidige containers (B1) zijn geraamd op:
-nieuwe adresregistratie van bestaande restbakken € 120.000
-registratiesysteem op voertuigen voor diftar op aanbiedfrequentie of gewicht € 70.000
De investering bij diftar op basis van gewicht (B2) bedraagt: € 1.133000
Uiteindelijke voor- en nadelen zullen in de afvalstoffenheffing worden verwerkt.
De financiële gevolgen van deze strategienota grondstoffenbeleid Weststellingwerf 2021, maatregelenpakket A in combinatie met B1 worden meegenomen in de meerjarenbegroting.

Burgemeester en Wethouders van Weststellingwerf,

de secretaris,	de burgemeester,
VAN MAURIK	VAN DE NADORT

BIJLAGE

1. Strategienota grondstoffenbeleid 2021 (doc.nr.: 0098281865)
2. Presentatie grondstoffenbeleid 11 maart 2021 (doc.nr.: 0098299493)
3. Persbericht (doc.nr.: 0098305686)

gemeente
Weststellingwerf

Registratienummer: 009874703

De raad van de gemeente Weststellingwerf;
gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders;

b e s l u i t

1. De strategienota grondstoffenbeleid Weststellingwerf 2021 vast te stellen;

2. A. Te besluiten om diftar in te voeren en
   B. Daarbij te kiezen voor diftar op basis van aanbiedfrequentie (volume);

3. De uitwerking van het flankerend beleid in het najaar van 2021 te behandelen in een werkvergadering evenals de aangepaste tariefstelling als gevolg van de invoering van diftar -o.a. bedrag per aansluiting- voor de afvalstoffenheffing;

4. In 2024 het beleid te evalueren en mee te nemen bij de besluitvorming of 'overstappen op diftar op gewicht' wenselijk en of noodzakelijk is.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van ,
de griffier, de voorzitter,